

Od čeho pěkné řeči hospodáři podati a slíbiti aneb kázati úrok připsati na protrávené věci – počkát rád tím déle, když jedne jemu lichva lichvu ponese. Mněť se zdá podobné i slušné a neškodné, abychom vstanúc a nemeškajíc tím spíše pospíšily a k nim se vypravily, poněvadž toho žádají, však ovšem slušné jest. Neb vždy pravím tak, jakž jest: jsůt nás starší a přednější místy, máme se proti nim míti podlé starosti a stavu jich. Neb jest přísloví: Cti cného z práva, pro toho, jenž čest rozdává, téhož se zase dostává. I není škodné; prosím, povol, zmilitká sestřičko, a zasměj se! Učín s dobrou myslí, neb bych viděla co, že by scestného bylo a tvého hanebného, věř mi, žeť sem na tě laskava, že bych sama k tomu nesvolila i vlasuov podlé tebe nasadila.“

Již vece Lakomství: „Již já tobě k vuoli učiním, ale to bohu přísahám, že jim k vůli nohů bych nekročila.“ Již Smilstvo vece: „Ale bychom tě nesly, že by se tobě i nám dosti stalo! Ale nehněvajíc se podiž, ať se nemešká sestra Lež a poví jim i nám svú příhodu, neb by daremná řeč byla, i téměř jednu práci tam nám všem poví a zjeví příhodu a nesnáze své.“ I povolí jim k tomu Lakomství. Tehdy se braly s pospěchem, až i sebe došly.

Tuto čtyři sestry,

Smilstvo, Lakomství, Lakota, Lež, jdúce cestú, rozličné rozprávky sobě rozprávěly, každá svú rozprávku, až jsůt přišly k Pýše sestře i k jiným, a kterak jsou je přivítaly. – Kapitola 42.

Když sú šly cestou, tu mnohé řeči směšné mezi nimi jsou se dály a rozprávky, neb Smilstvo rozpráví o freji, jaký se jí příhody staly a dály, že „jednu příhodilo se mi tak, že milovali sme čtyři jednu, a když sme k ní přišli, tehdy ona vzhlédši na jednoho i vece jemu: ‚Ach ach, co sme se dávno neviděli!‘ Druhému podavši ruky: ‚Nať, na tom má ruka, toť beru k své víře!‘ Třetímu vece vstúpivši mu na nohu: ‚Nedbaj, brachu, coť se mluví!‘ A čtvrtému na ramena hlavu položivši: ‚Nebudeť žel služby tvé, to věz!‘ Který se z těch najlépe měl, tu rozprávku dopověděvši, nuž, vy pravte také!“

Tehdy Lakomství vece: „Jednou příhodilo se jest, že šenikovali jsou spolu vlk a čáp víno. I což koli pili sedláci, to, což kolivěk vlk na řad nosil, to vše na vruby a na roky dával a věřil. A když s ním o to čáp mluvil řka: ‚Proč jim věříš?‘, vlk řekl: ‚Nedbaj, toť jsou mí jistí, vímť já, kterak svého dobytí!‘ Ale čáp vždy nechtěl jest, než za hotové, a maje měšec na hrdle kladl jest do něho. A když jest víno vydáno, i učinili sou počet mezi sebou, tak že hotových byla pravá polovice a na dluzích tolikéž polovice jako hotových. I vece čáp: ‚Milý vlče, tys věřil – užívaj svého, a já sem nechtěl – já též uživu hotových!‘ Na tom i přestali. Tehdy vlk šel jest k sedlákuom

do vsi i upomínal jest je pěkně, aby jemu propité víno zaplatili, a oni jemu hrdě odpovídali, že nemají nyní čím a že i nechtí. Vlk vece horlivě: ‚Nedáte-li nám, budem svého dobývati!‘ Sedláci se rozhněvavše, i počali vlka bít a psy naň štváti, tak že sotva s duší jej pustí. Vlk utekl k lesu, slíbí, že víc ve vsi nechce perkrechtu sobě kupovati a že svého dobývati chce. A od té chvíle koně, krávy, svině, ovce, kozy, i což muož, jim, sedlákuom, bře, 80 i husy, a svého dobývá, i pánuom ve dvořích škodí, že od sedláků nechtěli jemu spravedlivého učiniti. A tak vlk tu nepřizeň proto má a škodu činí. Ale čáp zachoval se jest sedlákuom, i podnes jemu přeji ve vsi býti a na stodolách svá hnízda má. Neb jest od nich hotové vzal i nemá s nimi oč zacházeti. Ale však jest též těch peněz nepožil, neb jest letěl přes jezero 90 máje měšec s penězi na hrdle, i utrhl se jest jemu měšec a upadl do močidla. Pro tu příčinu i podnes čáp chodí po močidle a jezeřích hledaje měšce, a když žabu najde, mní, že jest měšec, a když hada, mní, že opasek z měšce.“

Tehdy Lakota vece: „Já vám povím směšnú také, a tak jest jistě, že stalo se jest, že po té nepřizni mezi sedláky a vlkem, jakož povědíno jest, že 95 psi srozuměvše, že sedláci jsou vinni vlkuom, i vece: ‚Proč my s vlky válíme a pomáháme sedlákuom vědúc, že vlci podobenství našeho jsůt a muožem z jednoho pokolení býti?‘ Skrze to mnozí i hrdla i zdraví od nich ztratíme. Nečínme toho víc, ale učiníme s vlky smlúvu a s jedme srokujíc se s nimi.‘ A když se to stalo a jsou srokováni, i vypovědí ty všechny řeči 100 mezi sebú, proč se vadí a proč jest to, aby konečně na se nečelili, že oboji z toho lepší bydlo mohou míti: což vlci zdávi bez překážky a po nich zůstane, že to psi snísti mohou bez domnění na se. A tak ty všechny kusy osáhše mezi sebú listy a úmluvy sepsané učinili a sobě slíbili. I myslili, komu by těch úmluv svěřiti mohli a měli. Hledavše mnoho věrných věřitelův ne- 105 mohli žádného tak hodného k tomu najíti jako kočku, neb ta v noci i ve dne vidí, jakož jest o jejím přirození v jedněch knihách psáno etc. I svěřili jí toho pokladu, aby toho věrně chovala a každé straně vydala, kteréž by toho potřeba byla. Kočka učinivši to a přijavši na se, i slíbí bez porušení to schovati a o tom péci míti, a tak to vloží v jeden kout tajný, kdež by 110 lidé nikoli toho dojíti nemohli, nadějíci se toho, že jest tím bezpečna. Nalet myš všetečná všecko ohledati chtíc i ve všech koutích shledávajíc přihodí se k tomu a uhlédá v škulíně listy a smlúvy ty. I chtěje je přecísti, nalet byly papírové a pečeti se selnuly, nemohúc písma viděti, i poče hrýzti, zda by do prostředka vjíti mohla a tu smlúvu uhlédati a zvěděti. Potom po 115 mnohém času sedláci počnú škody bráti, psi jako nemocní chodíc, nechtíc na vlky pomáhati. Sedláci tomu srozuměvše honili psy přeč od sebe, nechtíc jim jísti dávat, ale psi súc hladovití udeřili na vlky a tak je rozehnali. Vlci opravivše se vece: ‚Vidíte-li, že jest jich mnoho, ale jsou rozličné barvy, jedni červení, druzí bílí, třetí černí a čtvrtí peřestí a tak rozličných barev 120 a my sme všecko šerí. Protož majíc pravdu, poručíc se pánu bohu udeřme

na ně! I zdávilí psů mnoho. Psi jsúc rozrazení a ztratívě jich drahně, želeli jsú náhlého skutku. I obeslali vlky z smlúvy napomínajíc. Vlci žádali, aby smlouva položena byla a čtena. Psi žádali kočky, aby ji přinesla, ale kočka nevěduc, co myš učinila, i přinese listy zkažené a písmo vytrhané. Vlci vidúc to, shlukše se, i roztrhali ostatek psů, jichž málo zůstalo uteklých domuov; a pro tu příčinu pes kočce nepřeje a kočka myši, ale ubohá myš bojící se kočky vždy zajduc do kúta škrabe, škrabe, zda by listy zase napsati mohla.“

Když dopoví tu rozprávku, tehda Lež sama vece: „Ač sem já v nesnázi a v při těžké a myšlení na mne jest, však proto chci ráda také pověděti krátkou, ale dobrou. Když zmínka byla o vlku, také o něm něco povím. Na boží milosti já, kdyby vlka nebylo, s těžkem bych já již na světě byla! Jednoho času udělala sem se kupcem i jela sem z Vlach i měla sem několik turkusů a zafirů, diamantů a rubínů etc., drahně toho. Jakož znáte, chtěla sem toho také svým za dobré odbyti. I když jedu v jednom nebezpečném místě, trefí na mne zloději, ti mě obloupí, poberou mi všecko. Tehda jeden z nich otevře tu krabičku, kdež to drahé kamení bylo, dí k svým: ‚Tutoť zajíc leží! Neslušit nám toho kupečka živiti, aby se na nás nevyjevilo, neb jsou tuto drahé věci.‘ I všickni se k tomu shrnuli a zveselili se kromě jednoho, který mne držal, a ten byl zlatníkem někdy. I zavolá na své: ‚Ale poď sem někdo, ať já také pohledím na toho ptáka!‘ I přijde jeden s cepy (za to mám, že jsou byly toho slepce Žižky): ‚Budeš mítí brzy snídání, kdyby jedne chřen měl!‘ Tož ten zlatník hledí pilně i dí: ‚Ó, nějaký tě to pravý, však jsou to kameni falešní a sklo!‘ A tak se oni radí, až dva pryč pošlí, a mne se vytazují, kde sem to kupovala a tak dále etc. I přijdou ti zase as v hodině i nesou s sebou sud. Milý pane, co to bude, myslím sobě. I vezmou mne, vsadí mne do toho sudu jedne v košili a tam mě zabeďní a spustí mě s jakéhos vrchu, že já div živa zůstanu. Než chvála bohu, že byl špunt v tom sudu, abych se nezadusila. Toť já v tom sudu sedím co omámená, stlučená, všecko mě všudy bolelo. I když odpočinu a vokřeji, volám, křičím, nic se dovolati nemohu, i udá mi se špuntem pohleděti, uhlídám vlka velmi velikého a ten se vždy ke mně přibližoval, až ke mně jak k sudu přišel i vždy čeníchal, a já mlčela. I tak ten vlk tu se obracel, už mu kus vocasu špuntem do sudu vešlo. A já chytím jej za ten ocas, lržím tuze, tož ten vlk běží se mnou a s tím sudem tak dlouho, až děkujíc bohu ten sud se rozrazí a já vlka pustím a sama se k svým beru. To máte, vyť toho vlka nebylo, tehda já na světě nebyla. Kdyby další cesta byla, uměla bych vám trefnou kuklici strojiti. Ale již vidím obydlé paní sestr, podmež spěšnějí!“

Po těch mnohých řečech jich přišly jsú do pokoje, kdež Pýcha seděla své slávě – náramně pěkně připraveno bylo zlatohlavy, přikryto koberci před níž rumrajch byl od všeho světa stavuov, podlé které seděly Hněv,

Závist, Nenávist a Lenost. A když jsú vstúpily sestry jich Smilstvo, Lakomství, Lakota a Lež, povstaly a přivítaly se vespolek. Tehdy Pýcha vece: „Vítaj, sestra milá, se všemi jinými sestrami. Co jest potřebí tobě, chci, ráda majíc sestry tyto naše milé, to slyseti, co jest koli tobě potřebného, a bude-li což koli takového a jistého nám všem škodného, chci ráda raditi pomoci, což najdál budu moci, pokudž rozuměti mohu. Protož posad se a odpočín a oddechnúc prav bez strachu, což jest na mysli, nebojící se žádného. Neb sme tuto vše svoji, a kdež sú svoji, jest snadné mluviti a jednati, neb se prorady nebojíme.“ I posadily se pořádně, jakož jest světským lidem obyčej v radě se posaditi. Najprvé seděla Pýcha jakožto najstarší a najvzácnější, podlé ní Hněv, potom Závist, podlé ní Nenávist, potom Lakomství, podlé ní Lakota, potom Lenost, a Lež posadily proti sobě postavivše jí stolicí kobercem přikrytou, aby svú příhodu mohla svo-
bodně vypraviti bez překážky, aby ode všech sestr slyšána mohla býti.

Tuto Lež sedícím sestram oznamuje,
co jest ji potkalo a kterak jest povolána před ducha svatého a z čeho
Pravda ji pohnala a žaluje. – Kapitola 43.

Lež otevřevši usta vece: „U milých přátel jest lékařství, ač koli najupřímější jest nám samým se opatrovati každé samé o sobě. Však, najpocitější paní, budeme-li ze spolka hleděti svého dobrého, všech spolu naše sláva růsti bude a den ode dne rozmáhati se budem. Pakli se roztrhnem, to, což sme dávno s úsilím v světě shromáždily a těžce zpracovaly, daremně a hanebně od sebe odjíti dáme. Paní najmilejší a velice možné, pamatovati muožete každá z vás, co nesnázek a prací jste poměly, než jste sobě tento svět k vůli připravily! Cos ty, paní Pýcho, potrpělas nepřizní pro první počátek Luciperuov! Co ty, paní Hněv, pro Kajima s Ábelem! Co ty, paní Závisti, pro Jákoba s Ezau! Co ty, paní Nenávisti, pro proroky od židuov! Co ty, paní Lakomství, od Davida, když jest lid boží četl, lakomství v tom maje! Co ty, paní Lakoto, pro Adama, když jest jablko snědl! Co ty, paní Smilstvo, pro Šalomúna, ježs k modlám přivedlal! Co ty, paní Lenosti, pro Saule, kterýž lenost v službě boží měl! A tak, všechny paní, Vaší milosti se mnoho příčin a prací přihodilo, než jste způsobily běh svuoj k vůli sobě a lidi na tom světě. Rozpomeňte se na to, že žádná Vaše milost obzvlášť beze mne jest svých věcí nepůsobila, než každá ku potřebě své mne potřebovala. Já vždy jako poslušná a lékařka každé rány vám všem hotová byla sem, nikdy neodpírala ani se čím zanepráždňela; časy, cesty neb necesty, času neb nečasu, dešť, slota, noc, den, bůře, zima, nechvíle, pokoj, válka, stráže osazené, oheň i pušky i praky – nikdyž mi nic pro vaše dobré nepřekáželo, s poslušností sem vždycky hotová byla, vidúc v tom povolnost